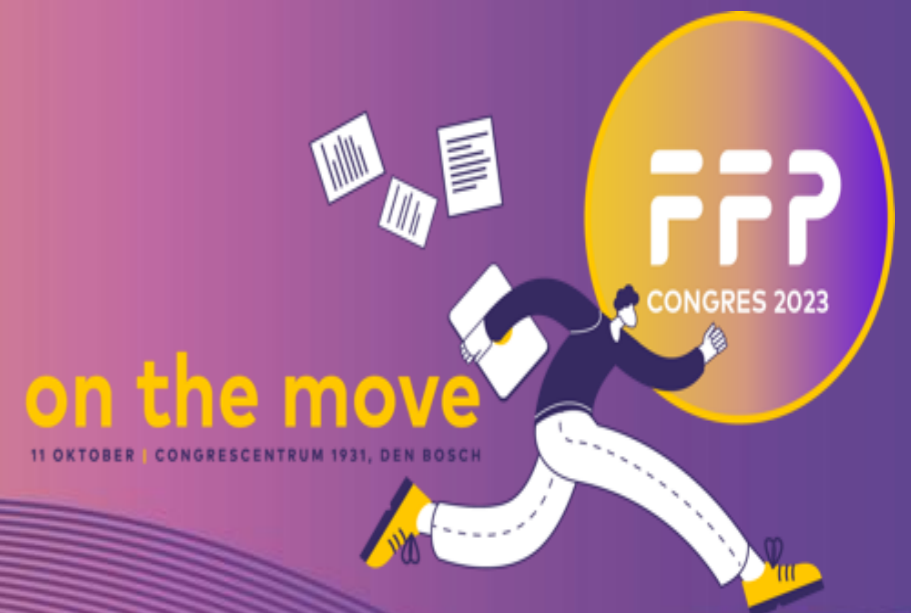

De wonderre wereld van de wet toekomst pensioenen....in 45 minuten

Prof. mr. drs. Mark Heemskerk EPP CFP ©
Hoogleraar pensioenrecht Radboud Universiteit Nijmegen
Advocaat-partner bij held advocaten
Raadsheer-plv. Hof Den Bosch

Goed idee? Het is een kwestie van perspectief

- <https://www.youtube.com/watch?v=LHlyjx3wE28>

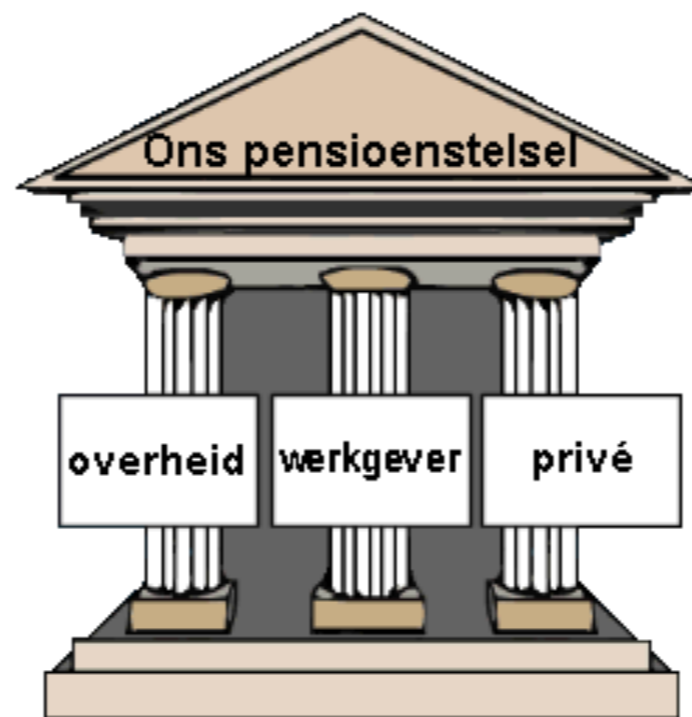

- *‘De Raad vreest echter dat – wanneer het Wetsvoorstel in zijn huidige vorm wordt doorgezet en er geen (aanvullende) mechanismen (in de wet) worden ingebouwd om deze (wellicht legitieme) bezwaren zo goed mogelijk te kunnen behandelen en beoordelen – dat tot een aanzienlijke extra belasting van de civiele rechter kan leiden, en in het ergste geval zelfs tot een ontregeling van het civiele rechtspraakstelsel.’*

**‘Stop deze wet, het is regelrechte
diefstal’**

Wat gaat er veranderen, wanneer en hoe?

- Wat gaat er veranderen?
- A Ouderdomspensioen (toekomstige opbouw)
- B Nabestaandenpensioen
- C In het verleden opgebouwd pensioen
- D De fiscale spelregels voor aanvullend pensioen én derde pijler
- E Alles gaat veranderen, we hebben niet voor niets 3 pensioensessies

Hoofdpunten wet toekomst pensioen

1 Financiële gevolgen bij ouderdom

- a Alle pensioenovereenkomsten veranderen, sommige meer dan andere
- b Uitkeringsovereenkomst verdwijnt, vlakke premieovereenkomst verschijnt
- c Hoogte en vorm pensioenuitkering nu en straks (variabel of vast)

2 Financiële gevolgen bij overlijden

- a Verdwijnt de weduwe aan de poort door uniform partnerbegrip?
- b Berekening hoogte nabestaandenpensioen wijzigt [voor/na pensioendatum]

3 Financiële mogelijkheden en meer wetgeving

- a Veel meer ruimte voor individuele aanvulling (derde pijlerruimte)
- b Wet bedrag ineens → 1 juli 2024.. opnieuw uitgesteld?
- c Nieuwe wetgeving pensioen en scheiding aangekondigd

Wanneer gaat het pensioen wijzigen?

- A 1 juli 2023
- B 1 januari 2025
- C 1 oktober 2026
- D uiterlijk 1 januari 2028

Transitieperiode: 1 juli 2023 tot 1 januari 2028

1 juli 2023	Wet toekomst pensioenen in werking getreden.
1 januari 2024	Verlaging startleeftijd van 21 jaar naar 18 jaar.
1 januari 2025	Uiterste datum wijziging bij pensioenfonds; transitieplan
1 oktober 2026	Uiterste datum wijziging verzekerde regeling
1 januari 2028	Pensioenopbouw alleen nog via vlakke premieregeling
1 januari 2037	Einde fiscale extra ruimte en pensioencompensatie

Let op: voor < 1 juli 2023 bestaande premiestaffels en verzekerde middelloonregelingen geldt overgangsrecht. Handhaving premiestaffel kan. Voor nieuw personeel geldt vlakke premieregeling

Jaarruimte lijfrente wordt verruimd met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023

1 Financiële gevolgen van ouderdom

- 2 meest gestelde vragen van werknemers?
- Hoe is het nu geregeld? NB: AOW-leeftijd $\neq$ pensioenleeftijd PR

Uw AOW-leeftijd

Uw geboortedatum: 22-7-1976

Uw verwachte AOW-leeftijd is **68 + 3 maanden**
Vanaf **22-10-2044** kunt u AOW krijgen

< Terug

Uw AOW-leeftijd

Uw geboortedatum: 3-5-2000

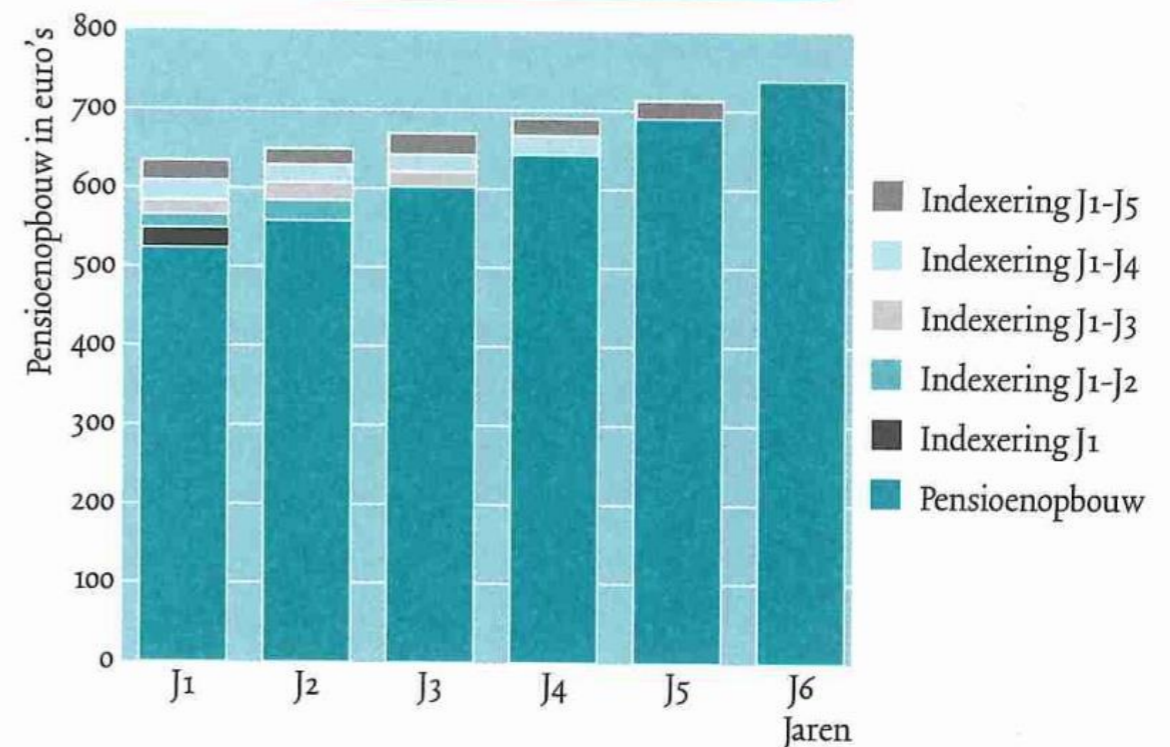
Uw verwachte AOW-leeftijd is **70 jaar**
Vanaf **3-5-2070** kunt u AOW krijgen

< Terug

- Hoogte ouderdomspensioen?

Wat voor soort pensioenovereenkomst is dit?

- A Premieovereenkomst
- B Middelloonregeling
- C Kapitaalovereenkomst
- D Eindloon

Els heeft salaris van € 50.000. De franchise is €10.000. Els bouwt pensioen op over de pensioengrondslag van € 40.000. Het opbouwpercentage is 1,75%. Zij bouwt € 700 op ($1,75\% \times € 40.000$). De prijsindexatie in 2022 is 10%. Het pensioenfonds heeft een dekkingsgraad van 119% en besluit 3% te indexeren.

Mag dit nog na de wet toekomst pensioenen?

Wat voor soort pensioenovereenkomst is dit?

Wat is het meest juiste antwoord?

- A Premieovereenkomst
- B Vlakke premieovereenkomst
- C Kapitaalovereenkomst
- D Uitkeringsovereenkomst

Antwoord:

Tabel 1

Leeftijdsklassen tot 68 jaar	Percentage van de pensioengrondslag (opbouw gericht op 1,875% per dienstjaar bij middelloonstelsel)			
	OP	OP en uitgesteld opgebouwd PP	OP en direct ingehend opgebouwd PP	OP en direct ingehend bereikbaar PP
15 tot en met 19	5,7	7,0	7,8	8,0
20 tot en met 24	6,4	7,7	8,7	9,1
25 tot en met 29	7,4	9,0	10,0	10,6
30 tot en met 34	8,6	10,4	11,5	12,1
35 tot en met 39	10,0	12,1	13,3	13,9
40 tot en met 44	11,6	14,0	15,4	16,0
45 tot en met 49	13,5	16,3	17,7	18,4
50 tot en met 54	15,7	19,1	20,5	21,3
55 tot en met 59	18,4	22,4	23,7	24,5
60 tot en met 64	21,8	26,5	27,4	28,1
65 tot en met 67	25,1	30,7	31,1	31,3

Relatieve zekerheid hoogte pensioenuitkering

- Uitkeringsovereenkomst: relatief zeker
- Kapitaalovereenkomst: hoogte inkoopstarieven
- Premieovereenkomst: rendement op premies leidt tot pensioenkapitaal waarmee uitkering wordt aangekocht
- Op basis waarvan maken werknemers/adviseurs beslissing?
- Kun je vertrouwen op een uniform pensioenoverzicht?
  - A Ja
  - B Nee
  - C Dat hangt er van af

Uniform Pensioenoverzicht 2023

Stand per: 31 december 2022

Uw persoonlijke gegevens

SNAAM
Geboren op:
Werkgever:
Persoonsnummer:

Uw partner
Geen partner bekend

Uw pensioengegevens

Pensioenfonds:	Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)
Soort pensioenregeling:	Uitkeringsovereenkomst voor 1-1-1975
Datum start pensioenopbouw aan deze pensioenregeling:	01-07-2051
Uw pensioendatum:	01-07-2051
Totale premiepercentage dat uw werkgever aan ons afdraagt*:	27,98%
Uw salaris dat meetelt voor uw pensioenregeling:	€ 37.267,00
U bouwt geen pensioen op over (franchise):	€ 14.802,00
Salaris waarover u pensioen opbouwt:	€ 22.465,00
Percentage jaarlijkse pensioenopbouw:	1,802%
Percentage dat u werkt in verhouding tot een volledig dienstverband:	100,00%

*U ziet hier het totale premiepercentage dat uw werkgever voor uw pensioen afdraagt, inclusief de premie die u zelf betaalt. Dit percentage wordt berekend over het salaris waarover u pensioen opbouwt. Hoeveel pensioenpremie u zelf betaalt, vindt u terug op uw loonstrook.

Alle bedragen in dit pensioenoverzicht baseren wij op de gegevens in dit blok. Veranderingen in uw persoonlijke situatie zijn van invloed op de hoogte van uw uiteindelijke pensioen. Gaat u bijvoorbeeld minder werken of stopt u met werken? Dan bouwt u in de toekomst minder pensioen op.

Welk pensioen heeft u opgebouwd en kunt u verwachten?

Hoeveel pensioen heeft u opgebouwd tot en met 31 december 2022?
Vanaf 01-07-2051 € 570,33 bruto per jaar

Wat krijgt u als u met pensioen gaat?

Als u blijft deelnemen aan onze pensioenregeling tot uw AOW-leeftijd:
vanaf 01-07-2051 € 11.577,13 bruto per jaar

De bedragen in dit overzicht zijn gebaseerd op de eerste dag van de maand waarin u uw AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Dit is 01-07-2051. Kijk op www.svb.nl vanaf welke datum u uw AOW ontvangt.

Uw AOW-leeftijd is in 2022 verhoogd naar 67 jaar en 3 maanden. U ontvangt dus later uw AOW-uitkering. Uw pensioen wordt hierdoor hoger als u blijft werken tot uw AOW ingaat. Uw pensioen in dit overzicht is hoger dan het pensioen dat vorig jaar in uw pensioenoverzicht stond vermeld.

De AOW staat niet op dit overzicht. Het AOW-bedrag vindt u op www.mijnpensioenoverzicht.nl.

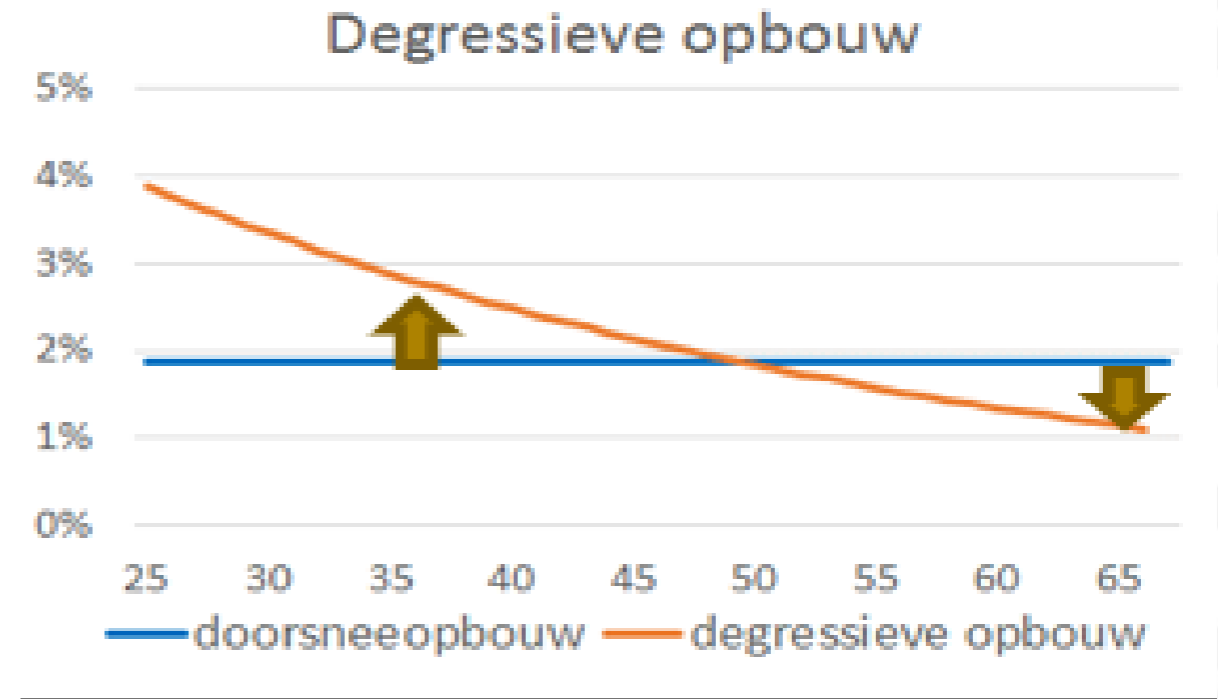
Let op: Bent u gescheiden en heeft u uw ouderdomspensioen (nog) niet verdeeld? Dan hebben wij geen rekening gehouden met uw scheiding in het bedrag van uw ouderdomspensioen. Heeft uw eventuele ex-partner afstand gedaan van het ouderdomspensioen? Dan hebben wij hier in uw overzicht wel rekening mee gehouden. Op www.pmt.nl leest u wat verevening voor uw pensioen betekent.

Wet toekomst pensioenen

- Alles wordt een premieovereenkomst met een vlakke premie en degressieve pensioenopbouw

- 3 smaken
- Solidaire premieovereenkomst
- Flexibele premieovereenkomst
- Premie-uitkeringsovereenkomst

- Hoogte pensioenuitkering wordt minder zeker (hoger of lager)
- Premies beleggen tot pensioendatum
- Compensatie vereist voor nadeel overstap

De nieuwe pensioenovereenkomst

- Vlakke premieovereenkomst
- Fiscaal **maximaal** 30% van de pensioengrondslag (tijdelijk 33% bij compensatie)
- Solidaire premieovereenkomst
  - met solidariteitsreserve (max 15%) om schommelingen te voorkomen
  - toerekenen per leeftijdscohort
  - variabele pensioenuitkering (belang voor hypotheekaanvraag/NBI?)
- Flexibele premieovereenkomst (optioneel risicodelingsreserve)
  - Meer individuele verdeling pensioenresultaten (potjes)
  - Correctiemechanismen via collectieve toedeling
  - Variabele of vaste uitkering
- Bij verzekeraar/PPI mag premie-uitkeringsovereenkomst ook (15 jaar voor AOW datum vaste uitkering inkopen)

Wijziging opgebouwd pensioen

Invaren = wijziging naar premieovereenkomst plus interne collectieve waardeoverdracht

Mark neemt deel bij het ABP. Het ABP wil zijn opgebouwd pensioen (middelloon) omzetten naar een solidaire premieovereenkomst via een interne waardeoverdracht. Kan Mark dat blokkeren met een vetorecht?

Stelling I

Pensioenfondsen moeten in beginsel invaren, verzekeraars niet

Stelling II

(Ex-)werknemers hebben bij invaren anders dan nu geen vetorecht tegen de wijziging van de pensioenovereenkomst en de waardeoverdracht

Stelling III

Werkgevers moeten een transitieplan maken met transitie-effecten

Deelnemers overspoeld met getallen rond invaarmoment pensioen

Twee keer minimaal twintig bedragen: zoveel getallen moeten deelnemers verwerken bij de transitie naar het nieuwe stelsel. Hoe

Transitieplan met financiële berekeningen

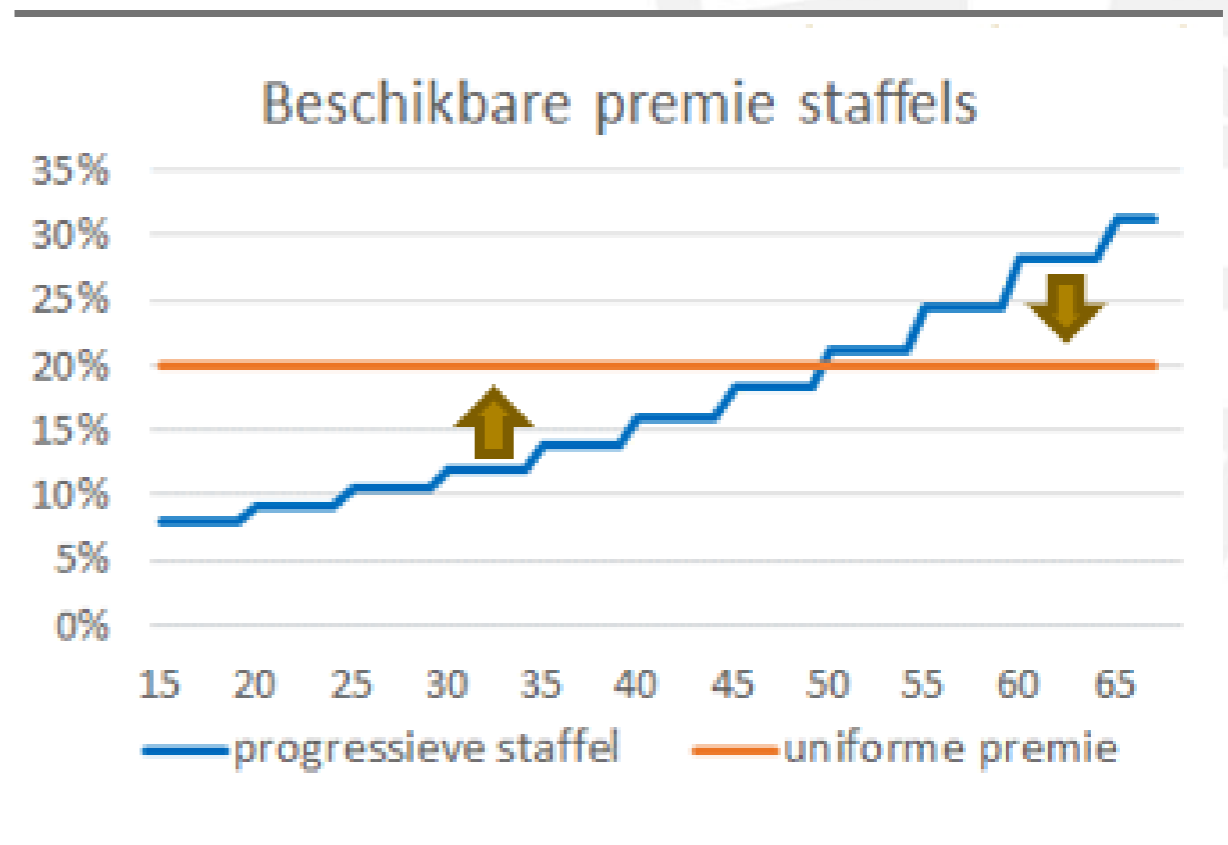
- Wettelijke verplichting voor werkgever of sociale partners
- Verantwoording waarom wijziging evenwichtig is
- Transitie-effecten voor én na wijziging (nettoprofiel en pensioenverwachting)
- Transitieplan in 2025, wijziging per 2027? Kloppen de berekeningen dan nog?
- Communicatieplan uitvoerder met antwoord op dé vraag van (ex-)werknemers: wat betekent de pensioenwijziging voor mij?
- 'UPO' voor en na transitie....
- Kansen voor financiële planning en keuzebegeleiding....?

Wijziging bij premiestaffels

Pensioen bij verzekeraar

- Merendeel is beschikbare premieregeling. Ook middelloonregeling wordt uitgevoerd.
- De premie is leeftijdsafhankelijk, de pensioenuitkomst leeftijdsonafhankelijk.
- Straks premiepremie leeftijdsonafhankelijk maar pensioenuitkomst leeftijdsafhankelijk.

Wijziging premiestaffel → vlakke premie

Overgangsrecht premiestaffels

A Uitgangspunt wet is vlakke premie (17 Pw). Nadeel voor oudere werknemer Cees. Hij eist compensatie.

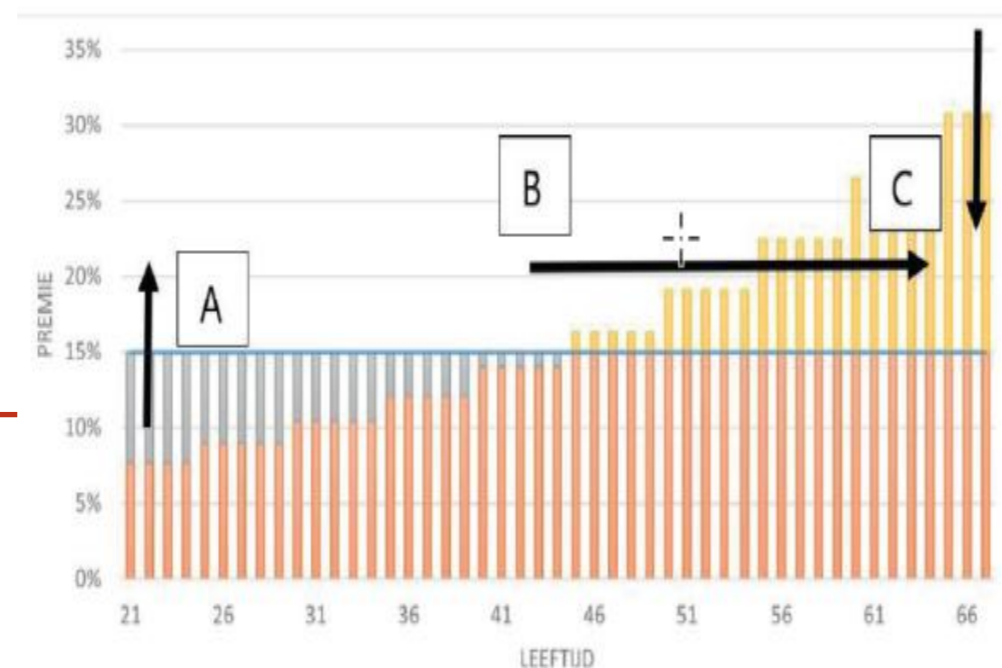
Compensatie in pensioen moet ook voor nieuwe werknemers, compensatie in loon niet (art. 150f Pw). Verwachting is veel looncompensatie.

Risico: pensioengat, lager np en arbeidsongeschiktheidspensioen? Kansen voor 3^e pijler, lijfrenteproducten, premieruimte → Financiële planning

B premiestaffel handhaven voor uiterlijk eind 2027 bestaand personeel.

Daarna vlakke premieovereenkomst. Nieuwe oudere werknemer Cor is niet blij want Cees heeft hogere premie. Toelaatbare ongelijke behandeling?

[\(314\) Capuchin monkey fairness experiment – YouTube](#)

2 Financiële gevolgen bij overlijden

- Nu: nabestaandenpensioen gangbaar maar niet verplicht.
- Hoogte vaak gerelateerd aan hoogte ouderdomspensioen (risico of opbouw)
- Nabestaandenpensioen voor echtgenoten en sommige samenwonende partners.
- Praktijkrisico
- (1) weduwen aan de poort. Samenwonende partners die niet voldoen aan partnerdefinitie (vb. niet aangemeld of afstand gedaan)
- (2) laag nabestaandenpensioen

Financiële gevolgen bij overlijden

- Aanpassing partnerdefinitie in Pensioenwet
- Uniform partnerbegrip (art. 1 lid 6, 2a WTP)
  - Echtgenoot, geregistreerd partner en partner pensioenovereenkomst
  - Bepaald vs. onbepaald partnersysteem: gezamenlijke huishouding kan via notariële samenlevingsovereenkomst of bij laatste samenlevingsverklaring ondertekend of eenzijdig en samenleving aannemelijk gemaakt NB: intrekken kan)
- Hoogte partnerpensioen bij risicobasis niet gekoppeld aan diensttijd en wel gekoppeld aan salaris
  - Het partnerpensioen bedraagt bij overlijden voor de pensioendatum **maximaal 50%** van het **salaris** en kan alleen op risicobasis verzekerd worden.
  - Na pensioendatum opgebouwd pensioen (kapitaalgedekt)
  - NB: overgangsrecht voor opgebouwd partnerpensioen voor pensioendatum (220g Pw)

Vraag nabestaandenpensioen

Maakt het voor de hoogte van het partnerpensioen uit bij overlijden als dat vóór of na de pensioendatum gebeurt?

- A Nee
- B Ja, vóór pensioendatum is het partnerpensioen max. 50% van het pensioengevend loon, daarna afhankelijk van wat er is opgebouwd
- C Dat hangt er van af of het partnerpensioen op risicobasis wordt voortgezet na de pensioendatum
- D Het partnerpensioen is voor en na pensioendatum altijd even hoog

Antwoord

Moet u bij terminale ziekte adviseren om nog even te wachten of juist niet (financiële- en overlijdensplanning)?

De comeback van de derde pijler?

- De fiscale ruimte in de derde pijler wordt gelijk aan de tweede pijler
- Pensioengaten bestrijden: het kan
- Jaarruimte premie-aftrek van 13,3% premiegrondslag naar 30%
- Reserveringsruimte 10 jaar (was 7)
- Wake-up call: revival 3^e pijler ?

Wetgeving in ontwikkeling

Bedrag ineens voor vierde keer uitgesteld

- Wet bedrag ineens: maximaal 10% pensioenkapitaal in 1 keer opnemen
- De camper, de caravan, de verbouwing: kan het vanaf 1 juli 2024?
- Financiële planning: effecten op NBI, lange termijn, toeslagen

- Tot slot: Wet pensioenverdeling bij scheiding gaat ook op de schop
- Conclusie: het worden fantastische pensioenjaren

Zeven take aways voor de Wet toekomst pensioenen

- 1 Uitkeringsovereenkomst verdwijnt, vlakke premieovereenkomst verschijnt
- 2 Uitgangspunt bij pensioenfondsen: opgebouwd pensioen omgezet
- 3 Gefaseerde besluitvorming (arbeidsvoorwaardelijk 2025 of oktober 2026, implementatie uiterlijk 2028)
- 4 Bij overstap naar vlakke premie compensatie-issues
- 5 Overgangsrecht premiestaffels verzekerde regelingen
- 6 Nabestaandenpensioen wijzigt: toegang én hoogte
- 7 Revival van de derde pijler

- Vragen?

- mark@heldlaw.nl
- mark.heemskerk@ru.nl

Wilt u meer weten? Doe de pensioentest

DE PENSIOENTEST

Pensioenspecialisten Mark Heemskerk en Corey Dekkers ontleden in dit boek via 60 multiple choice vragen én antwoorden pensioengeheimen waarvan u niet wist dat u het wilde weten.

Dat doen zij op basis van hun jarenlange praktijkervaring aan de hand van verschillende thema's en life events. Dat varieert van vragen over stoppen met werken tot arbeidsongeschiktheid en van scheiden tot overlijden.

Heeft u een hoog ontwikkelingspotentieel, is de basiskennis voldoende tot goed of bent u een pensioenspecialist? Er is maar één manier om daar achter te komen.

Doe de pensioentest en ontdek uw pensioenprofiel.

mark@heldlaw.nl
cdkokers@pensioennavigator.nl

